

کنترل پایداری و نشست خاکریز ساخته شده روی بستر سست با استفاده از ژئوتکستایل و زهکش‌های قائم

سعیده ابرزاده^۱، کاظم بدوان^{۲*}

سعیده ابرزاده^۱، دانشجوی کارشناسی ارشد خاک و پی، دانشکده فنی دانشگاه ارومیه
کاظم بدوان^۲، دانشیار گروه مهندسی عمران، دانشکده فنی دانشگاه ارومیه، صندوق پستی ۱۶۵

¹abarzadeh@gmail.com

²k.badv@urmia.ac.ir

خلاصه

طراحی و احداث خاکریز روی بسترهای سست یکی از مسائل چالش انگیز در مهندسی ژئوتکنیک به شمار می‌رود. به علت قابلیت تراکم زیاد و مقاومت برشی کم این خاک‌ها مشکلاتی در روند پایداری و نشست خاکریز ایجاد می‌شود. هدف از انجام این تحقیق، بررسی تأثیر استفاده از ژئوتکستایل و زهکش‌های قائم برای کنترل نشست و پایداری در خاک‌های سست است که با استفاده از نرم افزار المان محدود Plaxis به بررسی این موارد پرداخته شده و جهت مدل کردن خاک سست از مدل رفاری خاک نرم خوشی استفاده شده است. در این مطالعه تأثیر استفاده از ژئوتکستایل و زهکش‌های قائم به صورت موردنی و با استفاده از پارامترهای مربوط به خاک بستر دریاچه ارومیه مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به نتایج می‌توان گفت که در صورت تسلیح خاک سست با استفاده از ژئوتکستایل و زهکش‌های قائم روند کاهشی در مقادیر تغییر مکان‌های عمودی ایجاد می‌شود. همچنین زهکش‌های قائم روند کاهش فشار آب حفره‌ای را افزایش می‌دهند.

کلمات کلیدی: خاک سست، ژئوتکستایل، زهکش‌های قائم، نرم افزار Plaxis.

۱. مقدمه

خاک‌های سست شامل رسهای عادی تحریک یافته، سیلتها ری و پیتها می‌باشد. [۱] از خصوصیات اصلی این نوع خاک‌ها تراکم پذیری زیاد و مقاومت برشی کم (کمتر از ۲۵ kpa) است. این نوع خاک‌ها دارای مشخصات زیر هستند:

- درصد رطوبت طبیعی بالا
- میزان حد روانی و حد خمیری بالا
- نفوذ پذیری کم

- مقاومت برشی کم که معمولاً با عمق تغییر می‌کند. خاک‌های با مقاومت برشی کمتر از ۱۵kpa خاک‌های خیلی نرم و خاک‌های با مقاومت برشی کمتر از ۲۵ kpa خاک‌های نرم به شمار می‌آید.

- تراکم پذیری بالا که با افزایش درصد مواد آلی افزایش می‌یابد. [۲]

در طراحی و ساخت خاکریز در صورتیکه بستر آن دارای ظرفیت باربری کافی باشد با مشکلات کمی مواجه می‌شویم در صورتیکه در بسترهای سست پیچیدگیهای متعددی برای مهندسین طراح و ناظر به وجود می‌آید. در ساخت خاکریز در بسترهای سست با مشکلات زیر مواجه هستیم:

- مقاومت برشی کم
- نپایداری خاکریز
- تراکم پذیری و نشست زیاد خاکریز